

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/153/2022
Identifikačné číslo spisu:	1119206934
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Radoslav Svitana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1119206934.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. N. Q., narodenéj XX. Y. XXXX, F., L. X, zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Lengyelom, Bratislava-Staré Mesto, Cukrová 14, proti žalovaným 1/ K. F. Q., narodený XX. Y. XXXX, F., H. H. K., 2/ K. L. Q., narodená XX. L. XXXX, F., K. F. XXXX/X, obaja zastúpení AK ZAHRADNIK & Spol., s. r. o., Námestie Mateja Korvína 1, Bratislava-Staré Mesto, IČO: 36 854 930, o neúčinnosť kúpnych zmlúv, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-16C/25/2019 (pôvodne na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16C/25/2019) o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2022 č. k. 8Co/93/2021-392, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 1. júna 2021 č. k. 16C/25/2019-357 zastavil konanie, priznal žalovaným 1/ a 2/ voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a rozhodol o vrátení súdneho poplatku žalobkyni. Rozhodnutie o trovách konania zdôvodnil s odkazom na ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tým, že zastavenie konania procesne zavinila žalobkyňa, ktorá sa žalobou domáhala vyslovenia, že kúpne zmluvy uzavreté medzi žalovanými 1/ a 2/ dňa 27. 8. 2018 a dňa 6. 12. 2018 sú voči nej právne neúčinné a zároveň určenia, že ňou uvedené nehnuteľnosti sú ku dňu právoplatnosti rozhodnutia súdu o vysporiadaní BSM žalobkyne a žalovaného 1/ vo výlučnom vlastníctve žalovaného 1/, eventuálne, že sú v BSM žalobkyne a žalovaného 1/. Žalobkyňa vzala žalobu späť po úspešnom vydražení nehnuteľnosti, ktorá bola vo výlučnom vlastníctve žalovaného 1/ a nebola predmetom sporu v tejto veci. Vydražením nehnuteľnosti a doplatením sumy žalovaným 1/ došlo k vyrovnaniu nároku žalobkyne, v súvislosti s uspokojením ktorého sa domáhala podľa § 42a Občianskeho zákonníka odporovateľnosti právneho úkonu tvrdiac, že uzavretím kúpnych zmlúv medzi žalovanými 1/ a 2/ došlo k úbytku majetku žalovaného 1/ takým spôsobom, že bola zmarená možnosť uspokojiť jej nárok zo zostávajúceho majetku žalovaného 1/. Z toho bolo podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že k späťvzatiu žaloby žalobkyňou

nedošlo v dôsledku zavineného konania žalovaných 1/ a 2/.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením z 22. marca 2022 č. k. 8Co/93/2021-392 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a priznal žalovaným 1/ a 2/ proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V celom rozsahu sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP) a dodal, že žalobkyňa zobrala späť žalobu z dôvodu, že jej pohľadávka voči žalovanému 1/, vyplývajúca z vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, bola po začatí konania uspokojená z predaja majetku vo výlučnom vlastníctve žalovaného 1/ a dobrovoľného doplatenia sumy nad rozsah vydraženej ceny. Vydražené nehnuteľnosti, z ktorých bola v exekučnom konaní vymáhaná pohľadávka žalobkyne uspokojená, neboli predmetom odporovateľnosti v prejednávanej veci. Žalovaní tak neuspokojili pohľadávku žalobkyne z nehnuteľností, z ktorých uspokojenia sa žalobkyňa v tomto konaní domáhala. Teda nebolo opodstatnene žalobkyňou tvrdené, že uzavretím kúpnych zmlúv žalovanými došlo k úbytku majetku žalovaného 1/ takým spôsobom, že bola zmarená možnosť uspokojiť jej nárok zo zostávajúceho majetku žalovaného 1/. Podľa odvolacieho súdu preto nebolo možné prisvedčiť žalobkyni, že žalobu podala dôvodne a že pre správanie žalovaných po začatí konania ju zobrala späť. Príčinou späťvzatia bolo uspokojenie pohľadávky žalobkyne z výlučného majetku, ktorý zostal žalovanému 1/ po uzavretí kúpnych zmlúv, neúčinnosť ktorých žalobkyňa žiadala vysloviť.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu, čo do výroku potvrdzujúceho výrok uznesenia súdu prvej inštancie o trovách konania, podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“). Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zmenil tak, že prizná žalobkyni proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uviedla, že prípustnosť dovolania vychádza toho, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené jej právo na spravodlivý proces a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu závisí na vyriešení otázky procesného práva, keď sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí zásadne odchyľil od ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu. Odvolací súd pri riešení otázok procesného práva tieto nesprávne právne posúdil a aplikoval a tak nezaistil dovolateľke právo na spravodlivý proces, pretože závery odvolacieho súdu sú jednak v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu a právnu praxou ohľadne posúdenia zavinenia pri späťvzatí žaloby s dopadom na trovy konania, a jednak aj s jeho vlastným právnym názorom, ktorý navonok deklaruje, ale sa ním reálne neriadi. Odvolací súd sa deklaroval, že rozhodujúca stránka pre posúdenie zavinenia zastavenia konania je čisto procesná, avšak od tejto tézy sa zásadne odchyľil a nesprávne sa zaoberal v tejto súvislosti aj hmotnoprávnymi prvkami, na ktorých založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie.

3.1. Ďalej dovolateľka argumentovala tým, že má právo, aby sa odvolací súd zaoberal všetkými jej argumentmi, a to predovšetkým reagoval na judikatúru najvyššieho súdu, na ktorú ona poukázala. Zdôraznila, že jej odvolanie do trov konania spočívalo predovšetkým v tvrdení, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2606/2016, kde vysvetlil, kedy ide o dôvodne podanú žalobu, a to nie z hmotného hľadiska, ale z hľadiska procesného, pričom jediným kritériom pre posúdenie procesnej dôvodnosti žaloby je uspokojenie žalobkyne, a to bez ohľadu, či k tomu mal dlžník povinnosť alebo nie. Odvolací súd sa ale v rozpore s tým zaoberal otázkou, či bola žaloba dôvodná z hmotnoprávneho hľadiska, teda či vydražený majetok mohol pokryť pohľadávku žalobkyne alebo nie. Dovolateľka zdôraznila, že žalovaná strana po podaní žaloby na neúčinnosť kúpnych zmlúv svoje dlhy voči žalobkyni plne uspokojila, a to sčasti z výťažku dražby v exekučnom konaní a sčasti z iných zdrojov. Pre účely procesného zavinenia zastavenia konania je právne úplne bezvýznamné, z akých zdrojov žalovaná strana žalobkyňu uspokojila a pokiaľ sa odvolací súd týmito otázkami zaoberal, neprípustne vnášal do tejto procesnej záležitosti hmotnoprávne prvky. Rozhodujúca je tu z procesnej stránky výlučne otázka, či žalovaná strana zaplatila alebo nie. Keďže odvolací súd svoje rozhodnutie založil aj na tom, z akého majetku bola žalobkyňa uspokojená, tak rozhodol v rozpore s procesným právom a predloženou judikatúrou. Dovolateľka sa cíti poškodená takýmto posúdením súdu.

3.2. Dovolateľka tiež uviedla, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou, nanesenou v jej odvolaní, ako mala žalobkyňa postupovať po jej uspokojení, aby zastavenie konania nezavinila. Dodala, že predkladá najvyššiemu súdu k posúdeniu a vyriešeniu otázku, či právny názor odvolacieho súdu, ako bol prezentovaný v jeho napadnutom rozhodnutí, je konformný s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý

predložila dovolateľka, s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdnou praxou a či sa od tejto súdnej praxe neodchyľuje. Konkrétne, či je z procesného hľadiska pre účely posúdenia zavinenia späťvzatia žaloby po uspokojení žalobkyne právne významné, z akých zdrojov žalovaná strana dlh uhradila a či posudzovanie žaloby na neúčinnosť kúpnych zmlúv z hľadiska jej možnosti úspechu nie je neprípustným vnášaním hmotnoprávnych prvkov do striktnie vymedzeného posudzovania tohto problému iba z hľadiska procesného. Dovolateľka je presvedčená, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania na základe hmotnoprávnych úvah a aspektov a nie čisto z procesného hľadiska, čím zaťažil konanie neakceptovateľnou vadou.

4. Žalovaní 1/ a 2/ v spoločnom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol. Žalobkyňa odôvodňuje dovolanie tým, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, teda dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a z dôvodu, že v konaní došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Podľa žalovaných v zmysle § 421 ods. 2 CSP žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu, proti ktorému zákon dovolanie nepripúšťa. Okrem toho výrok odvolacieho súdu o povinnosti nahradiť trovy konania nie je výrokom, ktorým sa konanie končí. V posudzovanom prípade sa konanie skončilo výrokom I. uznesenia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 16C/25/2019 zo dňa 01. 06. 2021, ktorým súd konanie zastavil. Proti tomuto výroku ani jedna zo strán odvolanie nepodala, tento výrok tak nadobudol právoplatnosť dňa 3. 7. 2021. Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, žalobkyňa v dovolaní nikde neuvádza, v čom má spočívať porušenie jej práva na spravodlivý proces, t. j. neuvádza, v čom konkrétne podľa jej názoru odvolací súd procesne pochybil v takej miere, aby došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Obsahom dovolania je iba odôvodnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, kde je však dovolanie neprípustné. Žalovaní majú za to, že nemožno podať dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ale odôvodniť ho dôvodmi podľa § 421 ods. 1 CSP alebo naopak. Aj za predpokladu, že by bolo dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné, žalovaní nesúhlasia s tvrdením, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalobkyňa neuviedla v dovolaní ani jedno rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, od ktorého sa mal odvolací súd v právnom posúdení veci odkloniť.

4.1. Žalovaní doplnili, že petit žaloby znel o určenie právnej neúčinnosti kúpnych zmlúv a o určenie, že vlastníkom nehnuteľností je žalovaný 1/. Po podaní žaloby žalovaní nevykonali žiadne kroky smerujúce k splneniu toho, čoho sa žalobkyňa v konaní domáhala, teda napríklad neuzavreli medzi sebou žiadnu zmluvu, ktorou by previedli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zo žalovanej 2/ na žalovaného 1/, nedali zriadiť na nehnuteľnostiach záložné právo v prospech žalobkyne, ani neurobili žiadny iný relevantný právny úkon smerujúci k splneniu žaloby. Medzi späťvzatím žaloby a ich konaním tak neexistuje žiadna príčinná súvislosť. Splnenie finančného nároku žalobkyne nebolo predmetom tohto konania (žalobkyňa sa nedomáhala zaplatenia), preto neexistuje príčinná súvislosť ani medzi uhradením dlhu, ktorý žalovaný 1/ voči žalobkyni mal a späťvzatím žaloby. Pohľadávka žalobkyne bola navyše uspokojená v rámci exekučného konania (čiže v inom konaní než je konanie, v rámci ktorého bolo vydané rozhodnutie napadnuté dovolaním), ktoré bolo už v čase podania žaloby žalobkyne začaté. Zaplatenie dlhu žalovaného 1/ voči žalobkyni je teda v príčinnej súvislosti s vedením exekučného konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia

odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobkyňa v dovolaní neuviedla, z akého ustanovenia CSP vyvodzuje prípustnosť dovolania. Dovolací súd k tomu podotýka, že aj keď je uvedenie konkrétneho ustanovenia CSP v dovolaní vhodné, nie je možné len z neuvedenia odkazu na takéto ustanovenie CSP vyvodzovať neprípustnosť dovolania, pokiaľ je dovolací dôvod zrejmý z obsahu dovolania. V tomto prípade žalobkyňa v dovolaní namietala, že odvolací súd pri riešení otázok procesného práva tieto nesprávne právne posúdil, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo na vyriešení právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odchýlil od ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu. To zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

10. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

11. Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

12. Keďže uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania je vymedzené v § 357 písm. m) CSP, je dovolanie proti nemu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 2 CSP neprípustné.

13. Z uvedených dôvodov, keďže dovolanie žalobkyne bolo odôvodnené takými dovolacími dôvodmi, ktoré sú vo vzťahu k predmetnému obsahu rozhodnutia neprípustné, bolo potrebné ho odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

14. Pre úplnosť je potrebné dodať, že žalobkyňa v dovolaní namietala aj porušenie svojho práva na spravodlivý proces, avšak toto porušenie práva na spravodlivý proces videla práve v nesprávnom právnom posúdení veci a v tom, že odvolací súd sa odchýlil od ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu. Takto vymedzený dovolací dôvod nemožno považovať za dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, ale výlučne za dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP. Ak zákonodarca stanovil osobitné podmienky prípustnosti dovolania pre otázky súvisiace s právnym posúdením veci (§ 421 CSP), nemožno tieto osobitné podmienky obísť s odkazom na to, že nesprávne právne posúdenie veci predstavuje zásah do práva na spravodlivý proces.

15. Dovolateľka tiež namietala, že odvolací súd sa nezaoberal všetkými jej argumentmi, v konkrétnosti však opäť poukázal len na nesprávne právne posúdenie veci, keď odvolací súd podľa nej nereagoval na judikatúru najvyššieho súdu, na ktorú ona poukázala. Tu však dovolateľka výslovne odkázala len na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2606/2016. K tomu je potrebné uviesť, že Najvyšší súd Českej republiky nie je slovenským ani medzinárodným súdom, ktorého judikatúra by bola pre slovenské súdy záväzná. Rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky síce môžu predstavovať pre slovenské súdy inšpiráciu pri výklade slovenského práva (za predpokladu, že ide o rovnaké právne

úpravy konkrétnych právnych inštitútov), avšak vzhľadom na nezáväznosť rozhodnutí českých súdov pre slovenské orgány nemajú slovenské súdy povinnosť prihliadať na ich rozhodnutia.

16. Pokiaľ dovolateľka uvádzala, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou, ako mala žalobkyňa postupovať po jej uspokojení, aby zastavenie konania nezavinila, dovolací súd zdôrazňuje, že súdy nemusia dať v odôvodnení rozhodnutia odpoveď na všetky otázky, nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré sú pre rozhodnutie veci podstatné. V tomto prípade odvolací súd jasne uviedol, že (zhodne so súdom prvej inštancie) nepovažoval späťvzatie žaloby za dôsledok správania žalovaných, keďže príčinou späťvzatia bolo uspokojenie pohľadávky žalobkyne z výlučného majetku, ktorý zostal žalovanému 1/ po uzavretí kúpnych zmlúv, ktorých neúčinnosť žalobkyňa žiadala vysloviť. Je teda zrejmé, že podstata otázky, ktorú riešil odvolací súd, nespočívala v tom, ako mala žalobkyňa postupovať po uspokojení jej pohľadávky, ale v povahe jej žaloby, najmä že nešlo o žalobu na plnenie, ale žalobu o určenie právnej neúčinnosti právnych úkonov, odôvodnenú práve ukrátením jej pohľadávky. Dovolací súd považuje za potrebné na tomto mieste znovu zdôrazniť, že z dôvodu neprípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 2 CSP sa nemohol vecne zaoberať právnou otázkou, či v prípade späťvzatia takejto žaloby pri rozhodovaní o trovách konania má súd prihliadať na to, ako došlo k uspokojeniu pohľadávky žalobcu (najmä či ju uspokojil samotný dlžník, alebo prípadne druhý žalovaný účastník odporovaného právneho úkonu). Za vyššie uvedených okolností preskúmvanej veci je však zrejmé, že odpoveď na otázku, ako mala žalobkyňa postupovať po uspokojení nároku, nebola pre rozhodnutie podstatná, preto skutočnosť, že sa ňou odvolací súd nezaoberal, nepredstavovala nesprávny procesný postup, preto ani nemohla naplniť skutkovú podstatu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Napokon žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že konanie odvolacieho súdu bolo zaťažené neakceptovateľnou vadou, avšak ani tu neuviedla žiadnu inú vadu konania, iba nesprávne právne posúdenie veci na základe hmotnoprávnych aspektov, čo je dôvod podľa § 421 CSP, ku ktorému sa dovolací súd vyjadril už vyššie.

18. Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, preto dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.